

Eesti noorte seksuaaltervis: teadmised, hoiakud ja käitumine 2021

Uuringus osalesid 7.–12. klassi ning kutsekooli 1.–4. kursuse õpilased, valdavalt 14–18-aastased noored. Vastamismäär oli 75%, kokkuvõtte põhineb 4965 noore inimese vastustel.

Teadmised ja hoiakud

Iga kolmas teab, et seksuaalsel teel levivad infektsioonid (STLI) nii vaginaalse, anaalse kui ka oraalse seksuaalvahekorra kaudu.

Iga kolmas teab HIVi levikuteid.

Iga kolmas suhtub HIViga inimestesse sallivalt.

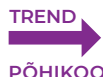
Neljast üks teab, et HIVi ei ole võimalik nakatuda igapäevaste olmekontaktide kaudu.

Iga kolmas teab, kuidas vältida STLIdesse nakatumist.

GÜMNAASIUM

PÕHIKOO
KUTSEKOO

HIViga võib nakatuda igaüks. HIV levib kaitsevahenditeta seksuaalvahekorra ajal, kokkupuutel nakatunud verega ning emalt lapsele raseduse, sünnituse ja rinnapiima kaudu. HIV ei levi õhu, vee või tolmuga ega sülje, higi, pisarate, ninasekreedri, väljaheidete või oksemassi kaudu. HIV ei levi olmekontaktides: ühiste ruumide, nõude, käterätide kasutamisel ega kätlemisel, kallistamisel või musi andmisel. HIV ei levi köhides ega aevastades.

Käitumine

15 a

Noorte keskmine seksuaaleluga alustamise vanus

Iga viies on olnud seksuaalvahekorras, enamik neist viimase aasta jooksul.

VIIMASE AASTA JOOKSUL SEKSUAALVAHEKORRAS OLNUD NOORTEST

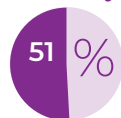
Neljast kolm on olnud vahekorras püsipartneriga.

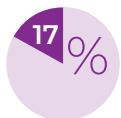
Iga neljas on olnud juhuvahekorras.

Iga teine juhuvahekorras olnud noor ei kasutanud järjepidevalt kondoomi.

Iga viies juhuvahekorras olnud noor ei osanud kondoomi korrektselt kasutada.

Peamised põhjused, miks kondoomi ei kasutatud, on

- kindel partner ja vastastikune usaldus,
- teiste rasestumisvastaste vahendite kasutamine,
- mõnutunde vähenemine kondoomi kasutamise ajal,
- katkestatud seksuaalvahekord.

Suhetes riskeerivalt käituvaid noori on vähe.

- 5% noortest oli juhuvahekorras.
- 3% noortest käitus juhuvahekorras riskeerivalt.

Iga kümnes on olnud seksuaalvahekorras samast soost partneriga.

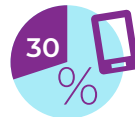
Iga kolmekümne kolmandat on elu jooksul HIVi suhtes testitud.

ELU JOOKSUL SEKSUAALVAHEKORRAS OLNUD NOORTEST

Iga kolmas on olnud seksuaalvahekorras partneriga, kellega tutvus interneti või mobiiliäpi kaudu.

Iga kolmekümne kolmas on olnud seksuaalvahekorras narkootikume süstiva partneriga.

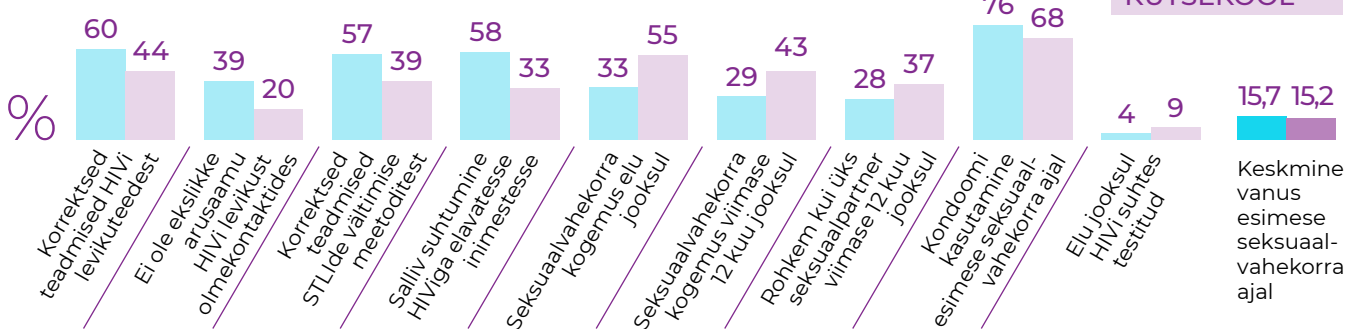
Riskeerivamalt käituvad noored testivad end HIVi suhtes rohkem.

Seksuaalsuhetes riskeerivamalt käituvad noored tarvitavad enam uimasteid ning neil on kondoomide suhtes negatiivsem hoiak.

KÕIGE SUUREMAD ERINEVUSED TULEVAD ESILE 16-18-AASTASTE RÜHMAS GÜMNAASIUMI- JA KUTSEKOOLINOORTE VAHEL

Seksuaalharidus

Noorte hinnangud suhete, seksuaalsuse ja seksuaalelu teemade käsitlemisele

- **Kõige rohkem** käsitletakse neid teemasid koolis. **Kõige vähem** räägitakse oma vanematega.
- **Levinuim** on passiivne õppevorm (nt loengud, info jagamine). **Kõige vähem** tehakse koolides praktilisi harjutusi (nt rollimänge, kondoomi peale panemise harjutamist mullažile).
- **Enim käsitletud teemad:** murdeiga ja selles eas toimuvad muutused, seksuaalsus ja selle tähendus inimese elus, seksuaalne areng ja seksuaalkäitumine. **Vähem käsitletud teemad:** seksuaalsusest röömu tundmine, nauding ja eneserahuldamine, partneriga rääkimine ja enesekehtestamine ning papilloomviiruse-/emakakaalavähivastane vaktsineerimine.

Noored soovivad, et

- koolis käsitletakse rohkem teemasid,
- käsitus oleks tõsisem,
- sellele teemale pühendataks rohkem aega.

Noored ei soovi, et

- vanemad sekkuks koolis antavasse haridusse,
- seksuaalsusega seotud teemade käsitus lükkuks hilisemasse vanusesse.

Seksuaalhariduse kvaliteeti

koolis hindab:

iga teine noor heaks või väga heaks

iga kümnes noor halvaks või väga halvaks

Soovitused

Turvaliste suhete loomisele ja hoidmisele ning HIVi ja STLide ennetamisele noorte hulgas aitavad kaasa

- **laiapõhjalise seksuaalhariduse** järjepidev pakkumine kõikides kooliastmetes ja -tüüpides;
- **vanemate harimine** suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemadel;
- **kontrollitud infoga teabeallikad:** seksuaaltervis.ee, hiv.ee, tarkvanem.ee;
- **noorte nõustamiskeskuste** tegevuste laiendamine ja arendamine, kooli seksuaalharidusele toe ja täienduse pakkumine loengute, seminaride ja praktiliste õppuste näol;
- varajane ja kõikehõlmav tervisekasvatuse ning **universaalsed ennetusprogrammid** koolides;
- **kutseõppeasutustes** seksuaalhariduse ja uimastiennetusega **jõulisem tegutsemine**;
- eraldiseisev **seksuaaltervise arendamise visioonidokument ja tegevuskava**, mis hõlmab inimese kogu elukaart ning erinevaid rahvastikukihite;
- **noorte seksuaaltervise seire** jätkumine.